

ŚWIĘTO ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

Nie-daremna wiara

Święta Wielkanocne nie są tak rodzinne i ciepłe jak Boże Narodzenie, jednak dla chrześcijan mają większe znaczenie. Apostoł Paweł w 1 Liście do Koryntian (15,17) stwierdza jednoznacznie: *jeżeli Chrystus nie zmartwychwstał, daremna jest wasza wiara*. Zmartwychwstanie Jezusa to centralne święto w roku liturgicznym. Poprzedza je uroczyste Triduum Paschalne.

Święte Triduum Paschalne Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Pańskiego rozpoczyna się liturgią Eucharystyczną Wieczery Pańskiej wieczorem w Wielki Czwartek, a kończy nieszporami Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego. Oprócz Mszy św. Wieczery Pańskiej Święte Triduum obejmuje liturgię Męki Pańskiej w Wielki Piątek oraz liturgię Wigilii Paschalnej, która rozpoczyna się w sobotę po zachodzie słońca. Centrum tych dni stanowi liturgia Wigilii Paschalnej, a nie, jak to się często przyjmuje, poranna Msza św. w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego.

Msza św. Wieczery Pańskiej

Obchody Paschalne rozpoczyna Msza Wieczery Pańskiej, sprawowana w **Wielki Czwartek wieczorem**. Celebracja ta ma przypomnieć Ostatnią Wieczerną Chrystusa spożywaną w wieczerniku z uczniami na dzień przed męką. Trzeba podkreślić, że żaden dzień z życia Pana Jezusa nie został tak dobrze udokumentowany, jak Wielki Czwartek i Wielki Piątek. Jest to uderzająca pieczołowitość Ewangelistów.

Wydarzenia Wielkiego Czwartku można podzielić na dwie fazy: to, co się wydarzyło w Wieczerniku, oraz wypadki, które miały miejsce na Górze Oliwnej. Liturgia tego dnia wyraźnie je wyodrębnia. Podczas Ostatniej Wieczery Chrystus ustanawia dwa sakramenty: Eucharystię i Kapłaństwo. Na pamiątkę tego wydarzenia liturgię wielkoczwartkową sprawuje się w kolorze białym. Podczas niej dokonuje się obrzędu umycia nóg przypominając to, co dokonało się w wieczerniku, kiedy Chrystus umył nogi Apostołom. Po Eucharystii kapłan wnosi Najświętszy Sakrament do specjalnej kaplicy - ciemnicy, w której następnie trwa adoracja. Jest to w symboliczny sposób przypomnienie modlitwy Chrystusa w Ogrójcu.

Liturgia Wielkiego Piątku

Wielki Piątek to dzień zadumy, w którym rozważa się mękę Chrystusa, dlatego też używane są czerwone szaty liturgiczne. Cała liturgia tego dnia jest przepojona powagą oraz skupieniem. Podczas wszystkich obrzędów milczą organy i dzwony, zaś surowy charakter wystroju wnętrza kościoła podkreśla pokutny charakter dnia. W Wielki Piątek nie udziela się żadnych sakramentów. Wyjątkiem jest sakrament chorych, którego można udzielić, ale tylko w sytuacjach zagrożenia śmiercią. Mimo takiej surowości, cała liturgia, choć poważna, przepełniona jest nadzieją. W tym bowiem dniu dokonało się zapowiadane od tysiącleci przez proroków zbawienie ludzkości. Można by rzec, że to dzień przebaczenia i powszechnej amnestii.

Tego dnia nie odprawia się Mszy Świętej, ponieważ Chrystus – najwyższy Kapłan – sam złożył ofiarę z siebie. Eucharystii nie sprawuje nawet papież. Na obrzędy Wielkiego Piątku składają się: liturgia słowa, uroczysta modlitwa powszechna, adoracja krzyża, której tradycja sięga IV wieku, a także Komunia święta. Obrzędy kończą się przeniesieniem Eucharystii do Bożego Grobu i adoracyjnym czuwaniem.

Wigilia Paschalna

Obrzędy Wigilii Paschalnej stanowią nierozdzielalną całość z Wielkanocą i dlatego są bogate w treści liturgiczne i obrzędowe. Na wielkanocny charakter liturgii wskazuje biały kolor szat liturgicznych. Życzeniem Kościoła jest, by obrzędy Wigilii Paschalnej rozpoczynały się wieczorem w sobotę, ale nie wcześniej jak po zachodzie słońca. Podkreśla to już sama nazwa

"wigilia", która w pierwotnej tradycji chrześcijańskiej była zawsze nocnym czuwaniem. Tak jest i w tym przypadku. Zgodnie z wielowiekową tradycją, jest to noc modlitewnego czuwania przed dniem Zmartwychwstania Chrystusa. Druga część nazwy - "paschalna" pochodzi z języka hebrajskiego od słowa "pascha" i oznacza tyle co "przejście". Wskazuje ona na przejście z grzechu do odkupienia, przejście Jezusa z tego świata do Ojca, a wreszcie prawdziwe i ostateczne przejście od śmierci do życia.

Dla ścisłości należy jednak podkreślić, że w odróżnieniu od określenia Wigilia Paschalna, które oznacza obrzędy sprawowane w nocy z Wielkiej Soboty na Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego, samo słowo "pascha" dziś dotyczy nie tylko Wigilii Paschalnej lub Niedzieli Wielkanocnej, ale całego Triduum.

Liturgia Wielkiej Soboty trwa dość długo, bo dotyczy tego, co najważniejsze - całej tajemnicy Zbawienia. Po dniu milczenia i modlitwy, kiedy adorujemy Jezusa złożonego w grobie, w momencie, gdy zapadnie zmrok, Kościół gromadzi się na świętych obrzędach. Wierni, pragnący być posłuszni upomnieniu Ewangelii, trzymając zapalone świece w rękach, starają się być podobni do ludzi, którzy oczekują na przyjscie swojego Pana. Chcą, gdy powróci, aby zastał ich czuwających i zaprosił do swojego stołu na niebieską ucztę.

Liturgia tej nocy ma cztery części:

- obrzęd światła, na który składają się poświęcenie ognia, przygotowanie paschału, procesja do kościoła i śpiew hymnu o nazwie Exultet;
- liturgia słowa, którą tworzy aż dziewięć czytań (ukazują one wielkie dzieła Boga, jakich dla swojego ludu dokonał Pan, wtedy też rozlega się potrójne, radosne Alleluja, które rozbrzmiewa pierwszy raz po czterdziestodniowej przerwie);
- liturgia chrzcielna, podczas której następuje błogosławieństwo [wody](#) chrzcielnej, odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, a w niektórych kościołach obrzęd chrztu i bierzmowania;
- liturgia eucharystyczna, podczas której Chrystus Pan zaprasza do stołu wszystkich odkupionych Jego śmiercią i zmartwychwstaniem.

Pamiętajmy o ogromnej wadze Triduum Paschalnego i o jego głębokiej wymowie, a także pięknie liturgii i starajmy się jak najlepiej przeżyć ten najważniejszy czas w ciągu całego roku liturgicznego.

ks. Gabriel Pisarek scj